

(-) Adam Chmiel

UZASADNIENIE

Rada Powiatu Tarnogórskiego uchwałą nr XXX/283/2021 z dnia 27 kwietnia 2021 roku w sprawie uznania Rady Powiatu Tarnogórskiego za właściwą do rozpatrzenia skargi złożonej przez panią E.S. na dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach, zleciła Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Powiatu Tarnogórskiego zbadanie zasadności skargi.

W dniu 11 maja 2021 roku członkowie Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Powiatu Tarnogórskiego zapoznali się z treścią skargi oraz złożyli wnioski o wydanie opinii prawnej w zakresie:

- 1) prawidłowości zastosowanego postępowania w zakresie odmowy sporządzenia indywidualnego programu usamodzielnienia oraz wyznaczenia opiekuna usamodzielnienia dla D.S. ze względu na jego niepełnosprawność,
- 2) prawidłowości formy udzielonej odpowiedzi.

W dniu 26 maja 2021 roku członkowie Komisji zapoznali się odpowiedziami na wnioski.

Na podstawie przekazanych informacji, dostępnych dokumentów oraz opinii prawnej Komisja stwierdziła, że istota świadczenia regulowanego art. 140 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2019r. poz. 821 ze zm.) sprowadza się do tego, że pozwala na stworzenie warunków osobom mogącym z niego skorzystać zaspokajania niezbędnych potrzeb, jak również zdobycie wykształcenia, które umożliwi zajęcie lepszej pozycji na rynku pracy. Podkreślić należy, że wskazane świadczenie występuje również w ramach pomocy społecznej, gdzie ukierunkowane jest na osoby opuszczające instytucje pomocy społecznej. Z uwagi na zbieżność celów, jakie mają być uzyskane przez jego wykorzystanie, można przyjąć stwierdzenie, że jest ono elementem pomocy społecznej. Mając na uwadze to, że piecza zastępcza wpisuje się w szeroko rozumianą pomoc społeczną, trzeba uznać, że powyższe stwierdzenie ma swoje uzasadnienie. Podkreślić należy, że jego istota nie sprowadza się wyłącznie do zaspokajania bieżących potrzeb, ale zmierza do stworzenia warunków umożliwiających wyjście z trudnej sytuacji, w której te osoby wielokrotnie nie z własnej winy się znalazły. Za takim ujęciem tego świadczenia przemawia sama jego nazwa – pomoc na usamodzielnienie, zatem w tym przypadku nie chodzi o zaspokojenie określonej potrzeby, lecz o stworzenie warunków, które będą pozwalały osobom uprawnionym na powrót do środowiska i samodzielne w nim funkcjonowanie (Nitecki Stanisław, Wilk Aleksandra, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Komentarz, opublikowano: WK 2016).

Zaakcentować należy, że przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczają kolejność czynności, które osoba usamodzielniana zobowiązana jest podjąć w celu skutecznego ubiegania się o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie (wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 2 sierpnia 2019 roku sygn. IV SA/Wr 200/19). Zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy osoba usamodzielniana co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby (art. 145 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy). Następnym etapem procesu usamodzielnienia jest opracowanie indywidualnego programu usamodzielnienia. Program ten jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie (art. 145 ust. 4 ustawy). Natomiast zgodnie z art. 145 ust. 7 ustawy po zakończeniu realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia osoba usamodzielniana wraz z opiekunem usamodzielnienia i kierownikiem powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie, dokonują oceny końcowej procesu usamodzielnienia. W szczególnie uzasadnionych przypadkach pomoc na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie może być przyznana osobie usamodzielnianej, której indywidualny program usamodzielnienia został zatwierdzony po terminie określonym w art. 145 ust. 4, co wynika z art. 145 ust. 8 ustawy.

Proces usamodzielnienia rozpoczyna się w momencie zatwierdzenia przez kierownika pcpwr indywidualnego programu usamodzielnienia i kończy w momencie dokonania oceny końcowej procesu usamodzielnienia (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 2 sierpnia 2019 roku sygn. akt IV SA/Wr 200/19).

Jak zwrócił uwagę Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 28 stycznia 2021 roku sygn. akt I OSK 1946/20 w literaturze przedmiotu akcentuje się, że indywidualny program usamodzielnienia jest formą umowy zawieranej przez osobę usamodzielnianą z kierownikiem pcpr powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie. Umowa ta nie ma charakteru umowy cywilnoprawnej, lecz zaliczyć ją należy do umów publicznoprawnych.

Rozpatrując skargę złożoną przez panią E.S. na dyrektora Powiatowego Centrum pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach należy podkreślić, że D.S. nie spełnia warunków do uzyskania pomocy w ramach procesu usamodzielniania się, nie jest w stanie bowiem funkcjonować w środowisku bez wydatnej pomocy innych osób.

Mając na uwadze powyższe Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Powiatu Tarnogórskiego w głosowaniu: 2 głosy „za”, 0 głosów „przeciw”, 0 głosów „wstrzymujących się” uznała skargę za bezzasadną i wnosi o przyjęcie przedmiotowej uchwały.

Ponadto w myśl art. 239 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego w przypadku gdy skarga, w wyniku jej rozpatrzenia, została uznana za bezzasadną i jej bezzasadność wykazano w odpowiedzi na skargę, a skarżący ponowił skargę bez wskazania nowych okoliczności – organ właściwy do jej rozpatrzenia może podtrzymać swoje poprzednie stanowisko z odpowiednią adnotacją w aktach sprawy – bez zawiadamiania skarżącego.

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
Rady Powiatu Tarnogórskiego

(-) Adam Chmiel